

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач (-і)	Геник Любов Ярославівна
Контактний телефон викладача	0972060281
E-mail викладача	liubov.henyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	502 ауд., гуманітарному корпус, вівторок, четвер
2. Анотація до курсу	
Вивчення дисципліни «Історія української культури» спрямовано на реалізацію сучасної концепції вищої освіти, основою якої є ґрунтовна історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення. Навчальна дисципліна «Історія української культури» спрямована на формування ідентичності та національної самоповаги, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Курс охоплює основні наукові проблеми і дискурси української культури, представлено головні історичні віхи, викладено процес становлення усіх напрямів розвитку культури, розглянуто формування національнокультурних цінностей, поширення нових стилів мистецтва, констатовано зв'язок часів через збереження і розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Ознайомлення студентів з історією української культури відбувається через призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства; системи спільних цінностей – матеріальних, духовних; та розвитку менталітету історичної людини тобто ідеології. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що власне і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у ХХ ст.	
3. Мета та завдання курсу	
Метою курсу є формування у студентів духовної культури розвиненої особистості; формування знань про сутність вітчизняної культури, її різновиди та історико-типологічні ознаки; створення світоглядних передумов для розуміння шляхів становлення духовної культури України протягом її історичного розвитку. Завдання курсу полягають в ознайомленні студентів із основними напрямами та закономірностями процесу розвитку української культури; визначенні основних підходів до розуміння сучасних проблем української культури; висвітленні процесу розвитку окремих видів мистецтва; виховуванні поваги до духовних здобутків українського народу, здатності формувати, формулювати й відстоювати систему життєвих, естетичних цінностей і пріоритетів, прагнення мати власне світобачення, зберігати й продовжувати кращі національні традиції.	
4. Результати навчання (компетентності)	
4.1. Загальні компетентності - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і	

досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

4.2. Фахові компетентності

- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про історію етногенезу українців; особливості ментальності українців; основні етапи розвитку української культури; складові української культури.
- Вміння аналізувати архітектурні споруди за їх надійністю, красою і призначенням, твори літератури, кіно, театру, образотворчого, декоративно-ужиткового й музичного мистецтва та їх особливості на основі теоретичних мистецтвознавчих, культурологічних, філософсько-естетичних знань.
- Здатність розрізняти складові культури тої чи іншої епохи та їх відмінності у різні історичні епохи; етногенез українців від етногенезу інших народів на території України; ментальність і світогляд українців та інших народів і враховувати їх у своїй практичній діяльності.
- Вміння розрізняти правову і етичну культуру.
- Здатність відрізняти світові релігії за їх морально-етичними релігійними кодексами та вченням про ближнього та їх вплив на світогляд народів.

4.3. Результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи та тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу;
- Виконувати різні форми практичних робіт (робити таблиці, схеми, словники, переклад основних понять, аналізувати твори музичного чи образотворчого мистецтва, кінофільми, предмети декоративно - ужиткового мистецтва).
- Правильно поводитися (за правилами міжнародного етикету), використовувати набуті знання для об'єктів української та світової культури.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальності	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	035 Філологія	1	Н

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінк и	Термін виконан ня
------------	------------------	------------	------------------	--------------------	-------------------------

Наука і навчальна дисципліна історія української культури: предмет і завдання вивчення курсу, її витоки, типи та етапи розвитку. Етногенез українського народу.	Лекція	1. Культурологія: Навч. посіб. для студ. внз / Упоряд: О. І. Погорілий, М. А. Собуцький. – 2-е вид. – К.: Вид дім “ Києво-Могилянська академія”, 2006. – 320с.	2	5+56	4 міс.
Ментальність українців.	Лекція	2. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.	2	10 6	4 міс.
Історія культури первісного суспільства, давня культура України, кочові народи на території України та їх культура.	Лекція	3. Саннікова Л. П. Свята Мова Творця і Звичаї Народу: етнофеноменологія староукраїнської культури. – К.: Аратта, 2005. – 776с. 236с. іл., 29 схем.	2		4 міс.
Культура ранніх державних утворень на території України.	Сам. Роб. студ.	4. Чмихов М. О. та ін. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій. - К.: Либідь, 1992. - 376с.	2		4 міс.
		5. Яковенко Наталія. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XIX століття. – Київ: Критика, 2006. 584 с.	2		4 міс.
		6. Кифишин А. Г. Древнее святилище Каменная Могила. Опыт дешифровки протошумерского архива XII - III тис. до н. э. Т.1. - К.: Аратта, 2001. - 872с.	2	56 + 56	4 міс.
		7. Кифишин А. Г. Протописьменность палеолита. Древнейшие написи Каменной Могилы и их западноевропейские аналоги /	2		4 міс.

Художня культура і література та її класифікація	Практичне заняття	Особенности развития верхнего палеолита Восточной Европы. - СПб. - 1999.	4		4 міс.
		8. Генік Л. Я. Теорія мистецтва. Метод. посібник. Івано-Франківськ, 2016.	2		4 міс.
		9. Архітектура: Короткий словник-довідник / А. П. Мардер, М. Ю. Євреїнов, О. А. Пламєницька та ін.; Заг. ред. А. П. Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 335с.		2	
		10. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни і поняття: енциклопедичне видання: у 2-х т./ Сергій Безклубенко. – К.: Інституту культурології Академії мистецтв України. Т.1. А–Л. – 2008. – 239с.; Т.2. М–Я. – 2010. – 255с.			
Історія розвитку культури за часів Середньовіччя в Київській Русі та Галицько-Волинській державі	Практичне заняття	11. Булучевский Ю. С., Фомин В. С. Краткий музыкальный словарь для учащихся. - 9-е изд., доп. - Л.: Музыка, 1988. - 344с.	2	5	4 міс.
		12. Климентюк Т. М., Проскурняков В. І., Ковальчук Х. І. Ілюстрований словник архітектурних термінів / Т. М. Климентюк, В. І. Проскурняков, Х. І. Ковальчук. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2010. – 180с.	4	5	4 міс.
Українська культура польсько-литовської доби XIV-XVII ст. Епоха Відродження. Українська культура доби бароко і	Лекція	13. Лесин В.М. Літературознавчі	4	5	4 міс.

Просвітництва (друга половина XVII-XVIII ст.ст.). Козацьке бароко.	Практичне заняття	терміни. - К.: Радянська школа, 1985. – 252с. 14. Фролова К.П. Цікаве літературознавство. К.: Освіта, 1991. 192с. (С.132-190).	2	306	4 міс.
Українська культура XIX ст. Формування національної самосвідомості.	Сам. роб. оформл.	15. Schneider A. A history of western art. – Melbourne-Oxford: Brown & Benchmark Publishers, 1994. – 512р.	2	5	1 міс.
Культура і побут населення України. Світогляд українців	таблиці.	16. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.		5	4 міс.
Українська культура XX-XXI ст.ст. Сучасна українська культура в контексті європейської цивілізації.	Лекція	17. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.	2	15 6	4 міс.
Українська культура на переході століть: кінець XIX – поч. XX ст.	Практичне заняття у вигляді тестування	18. 4.Кордон М. В. Українська та заруб. культура: Підр.. 3-тє вид.. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 584 с.	2	20 6	
Знання словника		19. Плачинда С. Міфи давньої України. К., 2015.			
Залік	письмові тести	20. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. Калакура, О.Рафальський, М.Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. – 496 с. 21. Nateman,			

		David S. Introduction to Art. – New York, 1994. – 344p. 22. Борисевич Л. В., Соловей А. М. ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ: словник понять та термінів. – Івано-Франківськ, 2012. – 50с. 23. Генік Л. Я. Теорія мистецтва. – Івано-Франківськ, 2016. – 86с. 24. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.			
6. Система		Оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу		Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях (максимум 25 балів), або написання контрольної роботи (максимум 10 балів), або тести (на знання культурологічних термінів) – максимум 15 балів, захист презентацій або переклад обраної студентами теми (30 балів). «Решта» 30 балів – це залікове тестування складене на основі, передусім, лекційних занять (20б), сам ост роб студ. 5+5; 10; 5+5 .			
Вимоги до письмової роботи		Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується глосарій, Окремі завдання із пропонованих потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань-тестів пропонуються також одне запитання на мислення розлоге.			
Семінарські заняття		Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати вміння аналізувати мистецький об'єкт, виставу або музичний твір, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з історії української культури, займати чітку громадянську позицію			
Умови допуску до підсумкового контролю		Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити тему вибрану для перекладу (твір або таблицю) з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 б балів; отримати мінімальний задовільний бал за колоквиум – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до			

	підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.
7. Політика курсу	
Політика курсу «Історія української культури» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквіум <u>у письмовій формі</u>). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобропорядності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.	
8. Рекомендована література	
1. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво. Навч. посібник. К.: Кондор, 2005. 206с. 2. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно - прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1992. 272с. 3. Архітектура: Короткий словник-довідник / А. П. Мардер, М. Ю. Євреїнов, О. А. Пламеницька та ін.; Заг. ред. А. П. Мардера. К.: Будівельник, 1995. 335с. 4. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни і поняття: енциклопедичне видання: у 2-х т./Сергій Безклубенко. – К.: Інституту культурології Академії мистецтв України. Т.1. А–Л. 2008. 239с.; Т.2. М–Я. 2010. 255с. 5. Європейська та українська культура в нарисах: Навч. посіб. / За ред. І. З. Цехмістро, В. І. Штанько, В. С. Старовойт та ін. К., 2003. 6. 2. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів -україністів. Ужгород, 2009. 7. 3. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. К., 2010. 8. 4. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. К., 1991 – 1993. 9. 5. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. К., 2000. 10. 6. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Б. І. Білик. К., 2002. 11. 7. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. Л., 2011. 12. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. К.: Літера ЛТД, 2009. 160с. 9. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. К., 1993. 10. Культура українського народу: Навч. посіб. / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко. К., 1994. 11. Культурологія: історія і теорія світової культури XX ст.: Навч. посіб. / Під. ред. Л. І. Кормича, В. В. Багацького. Х., 2003. 13. Лесин В.М. Літературознавчі терміни. - К.: Радянська школа, 1985. 252с. 12. Марченко М. І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини XVII ст. К., 1961. 14. Матвєєва Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 512с. 13. Попович М. В. Нарис історії культури України. К., 1998. 14. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. К., 1993. 15. Фареній І. А. Історія української культури з найдавніших часів до кінця X VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. Черкаси, 2012. 155 с. 16. Шейко В. М., Білоцерківський В. Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К., 2011. 17. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури : Навч. посіб. К., 2006. 15. Schneider A. A history of western art. – Melbourne-Oxford: Brown & Benchmark Publishers, 1994. 512p.	

Викладач: Генік Любов Ярославівна